

opera priori consideratione præcise sumpta sufficiunt ad generale quoddam gaudium : tamen sub posteriori ratione sunt apta ad merendum Deum ipsum, si aliæ conditiones meriti concurrant. Quod videtur voluisse D. Thomas, in illo loco citato, 2, 2, non enim necesse est, ut semper attendamus rationem formalem obediendi Deo : tamen quia hæc sufficit ad meritum, quia virtualiter includitur in operibus virtutum, etiam sub ea ratione illa sufficient, præsertim si sint opera supernaturalia, et proportionata supernaturali fini : atque eadem est ratio de charitate, quæ hoc modo virtute includitur in his operibus : quod satis commode explicatur a contrario, nam in peccato distinguui solet conversio et aversio, et conversioni dicitur respondere pœna sensus, aversioni vero pœna damni, et tamen utraque pœna respondet cuilibet peccato mortali, quia formaliter, vel virtualiter includit utramque rationem prædictam : unde illa distributio pœnarum non intelligitur esse secundum diversos actus, sed secundum diversas considerationes eujuscumque actus : et ita explicari potest alia proportio, seu distributio præmiorum, ut satis explicatum est.

SECTIO III.

Utrum sint, quid sint, et quot aureolæ, et fructus, et quomodo inter se distinguantur.

1. *Aureolas dari.* — Beatitudinis præmium solet in Scriptura sacra coronæ nomine significari, 1, ad Corinth. 9, et 4, Jacobi, 1, 1, Petri, 6 et 5, nam corona signum est victoriæ, et dignitatis regiæ : beati autem et cum Christo regnant, et de inimicis ejus victoriam reportarunt : illa autem corona, quantum ad essentialia præmium spectat, aurea dicitur, Apoc. 4 et 19, propter ejus eximiam perfectionem et excellentiam : atque hinc quoddam accidentale præmium aliquorum beatorum corona aureola dicitur ab omnibus scholasticis in 4, d. 49, qui hanc vocem sumpserunt ex glossa super 25, Exodi, ubi fit mentio coronæ aureolæ, quæ in mensa templi præcipiebatur supponi coronæ aureæ, quam per anagogem accommodat beatis, et sumpsit ex Beda 1, de Tabern., cap. 6, de quibus legatur D. Thomas, dist. 49, quæst. 5, quem transcripsit Soto, quæst. 5, et Richardus, late art. 5, per totum, Supplementum Gabriel., quæst. 4.

2. Secundo conveniunt omnes has aureolas esse tres, Martyrum, Virginum et Doctorum : quas imprimis sumunt ex Scriptura sacra, nam

de aureolis Virginum intelligunt Beda, et alii illud Apocal. 14 : *Cantabant canticum novum, et nemo poterat dicere canticum, etc.*, ubi specialis prærogativa virginibus tribuitur : de quibus etiam dicitur quod *sequuntur agnum quocumque ierit, et quod habent nomen agni, et nomen patris ejus scriptum in frontibus suis* : de Martyribus intelligunt illud Apocal. 7 : *Amicti stolis albis, et palmæ in manibus eorum* : et subditur : *Hi sunt, qui venerunt ex magna tribulatione, etc.*, etsi probabile sit, ibi sermonem esse de omnibus beatis : lege Franciscum Ribeyram, circa utrumque locum : significatur etiam aureola Martyrum illis verbis Christi, Matth. 10 : *Qui me confessus fuerit coram hominibus, etc.* De doctoribus est expressus locus Danielis 11 : *Qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ fulgebunt in perpetuas æternitates* : quem sic intelligit Hieronymus et late Perera, libr. 15, in Daniele : facit etiam illud Matth. 5 : *Qui fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur.* Rationem reddit divus Thomas, quia corona respondet victoriæ, et ideo tribus insignioribus victoriis tres respondent aureolæ coronæ : tres sunt enim præcipui hostes Christi, Mundus, de quo triumphant Martyres : Caro, de qua Virgines : Dæmon, contra quem doctores, et contra ejus insidias gregem Christi tuentur : et ideo his tribus vincendi ordinibus tres aureolæ respondent : quod si circa hoc est aliqua difficultas, statim attinetur.

3. Tertio disputant quid sint hæ aureolæ, quidam existimant, non esse in anima, sed futuras esse in corporibus beatis : quod communiter rejicitur, quia, licet verum sit, etiam in corporibus futurum esse aliquem specialem splendorem, non est cur animabus negetur, cum gloria corporum ex animabus redundet, et cum in illis sit præcipua ratio victoriæ. Unde in prædictis testimoniis, præsertim Apocalypsi, indicatur, beatos jam possidere has aureolas. Alii dixerunt, has aureolas nihil aliud esse præter visionem beatam datam hoc vel illo titulo : itaque quatenus propter martyrium datur, dicitur aureola martyrum. Sed hoc est contra mentem Bedæ et aliorum, qui de aureolis loquuntur, quia illa potius dicitur aurea Martyrum, quam aureola. Item quia ille titulus solum addit habitum suum seu respectum : at vero in prædictis testimoniis significatur aliqua specialis perfectio. Divus Thomas dicit esse gaudia propria et specialia de illis insignibus victoriis propter propriam excellentiam, quam habent ex objecto, juxta doc-

trinam illius explicatam, sectione præcedenti, num. 10 et 11.

4. Si objicias, in hoc sensu esse plures aureolas. Respondetur, in uno sensu esse verum, scilicet, quatenus aureola significare potest quæcumque accidentalem perfectionem additam coronæ aureæ : tamen specialiter accommodatum esse illud nomen ad significanda propria præmia, quæ respondent tribus illis insignioribus victoriis. Quia vero hoc gaudium non tam videtur esse speciale præmium, quam quid consequens ex natura rei ad essentialiam beatitudinis, et ad rectitudinem voluntatis beatorum, ideo audendum videtur præter illud gaudium, quod per se sequitur ex his principiis, conferri a Deo his Sanctis aliquos speciales honores propter dictos speciales titulos, ut verisimile est conferri doctoribus majorem aliquam divinarum rerum intelligentiam, et Virginibus significatur dicto loco Apocalypsi darispecialis conjunctio cum Christo, seu quod specialiter deputatæ sunt ad laudes ejus canendas : et de Martyribus similiter. Tamen in hoc sensu etiam objicitur, quia etiam Apostolis, vel pauperibus voluntariis videtur promissus specialis honor ; habent ergo etiam aureolam : sunt ergo plures. Et forte idem est de aliis Sanctis habentibus speciales dignitates, ad quod dicendum ex D. Thoma non esse inconveniens aliis etiam dari specialia præmia, tamen illa tria in hoc genere esse potissima, et ideo singulariter numerari.

5. *Quid sint fructus.* — Ex his facile constat quid sit dicendum de fructibus beatorum : nam metaphora fructus et essentiali beatitudini, et cuilibet præmio accommodari potest : tamen D. Thomas specialiter vult significare quædam præmia accidentalia, quæ correspondent virtuti charitatis, et ita explicat fructum 30, 60 et 100, de quibus loquitur Christus Dominus, Matth. 13, et dicit, respondere castitati conjugatorum, viduarum et virginum, et explicat per illud gaudium accidentale de his virtutibus. Et potest hoc facile sustineri, et est consentaneum Hieronymo, Matth. 13, tamen Theophylactus, ibi et Anselmus, accommodant illos tres fructus profitentibus vitam contemplativam 100, activam cum singulari perfectione 60, et activam communem 30. Et idem fere Gregorius, homil. 15, in Ezech., nec fere differt Athanasius, Epist. ad Amon, Augustinus, lib. Quæst. evangel., quæst. 9, illa tria accommodat Martyribus, Virginibus, Conjugatis : idemque fere Cyprianus, libr. de Habitu Virg. Ego vero existimo illis tribus gradibus significari omnes

justos in quibus alii sunt perfecti, alii mediocres, alii infimi, quod significavit Augustinus, lib. de sancta Virginit., cap. 45 et 46. Unde non est necesse ibi esse sermonem de accidentalibus præmiis, sed de materia et qualitate præmii essentialis, ut citati Patres significant, et ex professo Hieronymus, lib. 1 et 2, contra Jovin., et epistol. ad Pamach., contra eundem, Cyprianus, Epistol. 76, tamen quia alia diversitas in præmio accidentali huic non repugnat, facile potest sustineri, et accommodari scholasticorum doctrina.

DISPUTATIO XII.

DE INÆQUALITATE BEATITUDINIS.

Diximus hactenus de perfectionibus Beatitudinis, omnibus Beatis communibus : sequitur dicendum de differentia earum inter se, de qua tria tractari solent. Primum an sit talis aliqua inæqualitas inter Beatos ? Secundum, in quo consistat ? Tertium, quæ sit ejus radix ? Quæ tria nos exequimur in libro 2, de Attributis Dei negativis, cap. 20 et 21.

DISPUTATIO XIII.

DE SUBJECTO, SEU STATU, IN QUO POSSIT HOMO CONSEQUI SUPERNATURALEM BEATITUDINEM.

Tres status possunt ordine considerari in præsentis disputatione. Primus vitæ moralis, de quo jam in libro 2, de Attributis Dei negativis, cap. 30, dubitationem hanc expedivimus. Secundus animæ separatæ, quem hanc in quæstionem tractabimus. Tertius animæ rursus unitæ corpori jam immortalis, de quo in subsequenti.

SECTIO I.

Utrum anima separata de facto consequatur beatitudinem supernaturalem perfectam antequam corpori uniatur ?

Supponendum, de potentia absoluta esse in anima separata capacitatem ad illam visionem et ad omnia spiritualia bona, quæ ad illam consequuntur, quia visio est actus spiritualis non indigens corpore. Est ergo quæstio de lege statuta a Deo, quæ per factum ipsum optime explicatur.

1. Lactantius, libr. 3, divin. Institut., capite 21, docuit, animam separatam ante diem Judicii nec videre Deum, nec habere aliquam